

EUROOPA PARLAMENT

2004

2009

Istungidokument

LÕPLIK
A6-0209/2007

7.6.2007

RAPORT

Euroopa Liidu noorte naiste pereelu ja õpingute ühitamiseks ette nähtud meetmete reguleeriv raamistik
(2006/2276(INI))

Naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjon

Raportöör: Marie Panayotopoulos-Cassiotou

SISUKORD

	lehekülg
EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK.....	3
SELETUSKIRI	11
MENETLUS	15

EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

Euroopa Liidu noorte naiste pereelu ja õpingute ühitamiseks ette nähtud meetmete reguleeriva raamistiku kohta (2006/2276(INI))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse EÜ asutamislepingu artiklit 2, artikli 3 lõiget 2 ja artiklit 141;
- võttes arvesse 2000. aastal väljakuulutatud Euroopa Liidu põhiõiguste hartat¹, eelkõige selle artikleid 9 ja 14 õiguse kohta luua perekond ning õiguse kohta saada haridust;
- võttes arvesse 21.–22. juunil 1993 Kopenhaagenis, 23.–24. märtsil 2000 Lissabonis, 23.–24. märtsil 2001 Stockholmis, 15.–16. märtsil 2002 Barcelonas, 20.–21. märtsil 2003 Brüsselis, 26. märtsil 2004 Brüsselis, 22.–23. märtsil 2005 ja 23.–24. märtsil 2006 Brüsselis toimunud Euroopa Ülemkogu järeldusi, mis puudutavad Lissaboni tööhõive ja kasvu strateegiat;
- võttes arvesse Bologna 19. juuni 1999. aasta Euroopa haridusministrite kohtumise ühisdeklaratsiooni;
- võttes arvesse 22.–23. märtsil 2005 toimunud Euroopa Ülemkogu poolt vastu võetud Euroopa noortepakti;
- võttes arvesse nõukogu ja komisjoni 14. märtsi 2007. aasta ühisdeklaratsiooni lastehoiuteenuste kohta;
- võttes arvesse komisjoni 30. mai 2005. aasta teatist Euroopa noorsoopoliitika kohta pealkirjaga „Euroopa noorte probleemide lahendamine — Euroopa noortepakti rakendamine ja aktiivse kodanikutunde kujundamine” (KOM(2005)0206), kus sätestatakse vajadus tagada noortele kvaliteetne haridus ja koolitus, mis on kombineeritud töö- ja pereelu parema ühitamisega;
- võttes arvesse komisjoni 10. jaanuari 2003. aasta teatist pealkirjaga „Tõhusad investeeringud haridusse ja koolitusse: Euroopa kohustus” (KOM(2002)0779);
- võttes arvesse komisjoni 5. veebruari 2003. aasta teatist pealkirjaga „Ülikoolide roll teadmispõhises Euroopas” (KOM(2003)0058);
- võttes arvesse komisjoni 20. aprilli 2005. aasta teatist pealkirjaga „Euroopa ajupotentsiaali aktiveerimine: kuidas ülikoolid saaksid anda oma täispanuse Lissaboni strateegia rakendamisse” (KOM(2005)0152);
- võttes arvesse komisjoni 1. juuni 2005. aasta teatist pealkirjaga „Mittediskrimineerimine ja võrdsed võimalused kõigile – raamstrateegia” (KOM(2005)0224);

---

¹ EÜT C 364, 18.12.2000, lk 1.

- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. oktoobri 2006. aasta otsust nr 1672/2006/EÜ millega kehtestatakse ühenduse tööhõive ja sotsiaalse solidaarsuse programm Progress¹;
  - võttes arvesse komisjoni 1. märtsi 2006. aasta teatist pealkirjaga „Naiste ja meeste võrdõiguslikkuse juhised 2006–2010” (KOM(2006)0092);
  - võttes arvesse komisjoni 16. märtsi 2005. aasta teatist pealkirjaga „Roheline raamat: Silmitsi demograafiliste muutustega — uus põlvkondadevaheline solidaarsus” (KOM(2005)0094);
  - võttes arvesse komisjoni 12. oktoobri 2006. aasta teatist pealkirjaga „Euroopa demograafiline tulevik – kuidas teha väljakutsest võimalus” (KOM(2006)0571);
  - võttes arvesse komisjoni 12. oktoobri 2006. aasta teatist pealkirjaga „Töö-, era- ja pereelu kokkusobitamise teemal tööturu osapooltega peetava arutelu esimene etapp” (SEK(2006)1245);
  - võttes arvesse nõukogu 31. märtsi 1992. aasta soovitus 92/241/EMÜ lapsehoolduse kohta², milles sätestatakse, et need teenused peavad olema kättesaadavad vanematele, kes omandavad haridust või läbivad kursust tööturule pääsemiseks;
  - võttes arvesse oma 9. märtsi 2004. aasta resolutsiooni töö-, pere- ja eraelu ühitamise kohta³, oma 9. märtsi 2005. aasta resolutsiooni Lissaboni strateegia vahekokkuvõtte kohta⁴, oma 16. jaanuari 2006. aasta resolutsiooni Lissaboni strateegia tuleviku kohta sooküsimuste vaatenurgast⁵, oma 1. veebruari 2007. aasta resolutsiooni noorte naiste ja tütarlaste diskrimineerimise kohta hariduses⁶;
  - võttes arvesse kodukorra artiklit 45;
  - võttes arvesse naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjoni raportit (A6-0209/2007),
- A. arvestades, et haridus ja perekond kuuluvad riikliku pädevuse ja vastutuse alla;
- B. arvestades, et haridus on kõikide põhiõigus ning hädavajalik isiku arengu ja tema majandus- ja sotsiaalelus osalemise tingimus;
- C. arvestades, et haridussüsteemi peavad olema kaasatud tegelikku soolist võrdõiguslikkust raskendavate takistuste kõrvaldamine ning täieliku soolise võrdõiguslikkuse propageerimine;

¹ ELT L 315, 15.11.2006, lk 1.

² EÜT L 123, 8.5.1992, lk 16.

³ ELT C 102 E, 28.4.2004, lk 492.

⁴ ELT C 320, 15.12.2005, lk 164.

⁵ ELT C 287 E, 24.11.2006, lk 323.

⁶ Vastuvõetud tekstid, **P6_TA(2007)0021**.

- D. arvestades, et juurdepääs haridusele, elukestvadele koolitusele ja kvaliteetsele õppele on oluline selleks, et noored mehed ja naised saavutaksid Euroopale vajaliku pädevuse, arvestades nii tööhõive ja majanduskasvu stimuleerimise kui ka põlvkondadevahelise ühtsuse ja elanikkonna uuendamiseiga;
- E. arvestades, et parem pere- ja üliõpilaselu ühitamine kõigil tasanditel võimaldaks paremat noorte, eelkõige noorte naiste potentsiaali ärakasutamist ning aitaks seega kaasa teadmistepõhisele ühiskonnale, majanduse konkurentsivõimelisusele, sotsiaalsele ühtekuuluvusele ja Euroopa ühiskonna uuendamisele, mis on Lissaboni strateegias väljendatud eesmärgid;
- F. arvestades, et Euroopa tulevik sõltub tema võimest soodustada noorte meeste- ja naistesõbralike ühiskondade arengut ning et selle raames ei peaks lapsevanemaks saamise soov, ülalpeetavate täiskasvanute või puudega inimeste eest hoolitsemine olema vastuolus hariduse ja karjäärivalikutega või olema takistuseks hariduse omandamise jätkamisele või taasalustamisele, või karjäärile;
- G. arvestades, et kõrg- ja kutsehariduse olemasolu loob tööturule tõeliseks juurdepääsuks alustingimused ning on üheks, eelkõige naisi puudutavaks vaesuse vältimise vahendiks ja aitab ühtlustada sugudevahelist palgaerinevust;
- H. arvestades, et nii õppeaja pikendamine¹, stiimulite puudumine iseseisva majapidamise loomiseks kui ka keerulisem juurdepääs tööhõivele võivad tuua noorte hulgas kaasa perekonna loomise otsuse edasilükkamise;
- I. arvestades, et elukestva õppega kaasnevad eelised ja pikem õppeaeg viivad meeste ja naiste keskmise eea tõusuni õppe- ja koolitusperioodil²,
- J. arvestades, et keskmise eluea tõus mõjutab põlvkondadevahelisi ja perekonnasuhteid, tõstes sõltuvusseisundis olevate inimeste arvu;
- K. arvestades, et eespool nimetatud komisjoni teatistes töö-, pere- ja eraelu ühitamise kohta tunnistatakse, et ühitamist soosiv poliitika peab puudutama ka noori naisi ja mehi, kes omandavad veel kõrgharidust;
- L. arvestades, et rahalised raskused ja mitmesugune diskrimineerimine muudavad sageli õpingutele või koolitusele juurdepääsu ja nende jätkamise raskeks ning et need raskused süvenevad eelkõige noorte naiste ja meeste puhul, kellel on lisaks õpingutele või koolitusele perekondlikud ja mõnel juhul ka ametialased kohustused³;
- M. arvestades, et isegi juhul, kui liikmesriikide pädevuses ei ole individuaalsete valikute mõjutamine perekonnaeluga seotud vastutuse võtmiseks, peaksid nad looma noortele

¹ Francesco C. Billari, Dimiter Philipov, *Education and the Transition to Motherhood: a comparative analysis of Western Europe*, European Demographic Research Papers 2005

² EUROSTUDENTi raport 2005, *Social and Economic Conditions of student life in Europe*: üliõpilaste keskmine vanus Ühendkuningriigis on 28 aastat, Austrias 25,3 aastat, Soomes 24,6 aastat, Madalmaades 24,2 aastat ja Iirimaal 24,1 aastat.

³ EUROSTUDENTi raport 2005, *Social and Economic Conditions of student life in Europe*: kõigist üliõpilastest käivad Madalmaades tööil 91 %, Iirimaal 69 %, Austrias 67 %, Saksamaal 66 % ja Soomes 65 %.

lapsevanematele ja noortele, kelle vastutusel on ülalpeetavad täiskasvanud või puudega inimesed, soodsa sotsiaalse ja majandusliku keskkonna, arvestades Euroopa Liidu ees seisvaid demograafilisi väljakutseid;

- N. arvestades, et statistika näitab, et eurooplastel ei ole soovitud arvul lapsi¹;
  - O. arvestades, et naiste puhul, kes on sageli peamised sõltuvusseisundis olevate isikute eest hoolitsejad², on tõenäolisem kui meeste puhul, et nad ei jätku oma õpinguid, ei vii neid lõpule või ei alusta neid kunagi uuesti, mis viib vältimatult tegeliku eluaegse diskrimineerimiseni õppele ning koolitusele juurdepääsus ja nende jätkamises ning meeste ja naiste ebavõrdsuseni tööelus;
  - P. arvestades, et enamikus riikides on õpingute ajal töötamine kas sotsiaalabiks kõlbmatuse või makstava toetuse summa vähendamise põhjus ning et üliõpilase staatus, eelkõige ülalpeetava isiku olemasolu korral, raskendab märkimisväärselt laenude või pangakrediidi võtmist;
  - Q. arvestades, et perekondlikud kohustused tähendavad erilisi vajadusi teatud valdkondades, eelkõige eluaseme, lastehoiuteenuste, ülalpeetavate hooldamisteenuste ja õpingutes osalemise paindlikkuse valdkonnas;
  - R. arvestades, et perekondlike kohustustega üliõpilaste kohtlemine on eri riikides ja kõrg- või kutseharidusasutustes erinev, mis võib olla takistuseks nende üliõpilaste liikuvusele ning seega nende hariduse ja tööga seotud soovide elluviimisele, ning et nende vajadusi ei võeta võrdsel määral arvesse haridussüsteemides ega õppetoetuste maksmise kriteeriumides;
  - S. arvestades, et liikmesriikide ja Euroopa tasandil on väga vähe statistikat ja näitajaid, mis võimaldaksid anda ülevaate õppe- või koolitusperioodil perekondlikku vastutust kandvate noorte elutingimuste kohta;
1. juhib tähelepanu, et tütarlaste ja naiste haridus ning väljaõpe on inimõigus ja oluline element, mis võimaldab täiel määral nautida kõiki muid sotsiaalseid, majanduslikke, kultuurilisi ja poliitilisi õigusi;
  2. juhib tähelepanu, et järgmised soovitud puudutavad noori õppe- või koolitusperioodi ajal, kellel on perekondlikud kohustused või kes tahavad neid omada, olgu tegemist lapsevanemaks olemise või ülalpeetavate täiskasvanute või puudega isikute eest hoolitsemisega;
  3. juhib tähelepanu, et vastavalt rohelise raamatu järeldustele demograafia kohta tuleneb Euroopa demograafiline puudujääk muu hulgas erinevate eluetappide (õpingud, töö, perekond) hilisemast läbimisest;

---

¹ Komisjoni 16. märtsi teatis "Roheline raamat: Silmitsi demograafiliste muutustega: uus põlvkondadevaheline solidaarsus" (KOM(2005)0094)

² EUROSTUDENTi raport 2005, *Social and Economic Conditions of student life in Europe*: Lätis on lapsega naisüliõpilaste ja lapsega meesüliõpilaste suhe 13,8 % ja 5,3 %, Iirimaa vastavalt 12,1 % ja 10,4 % ning Austrias 11,5 % ja 10 %.

4. väljendab heameelt selle üle, et komisjon tunnustas oma eespool nimetatud teatises töö-, era- ja perekonnaelu ühitamise kohta, et paremat tasakaalu püüdlev poliitika peab puudutama ka noori naisi ja mehi, kes omandavad veel kõrgharidust, kuid avaldab seejuures kahetsust selles osas konkreetsete ettepanekute puudumise üle;
5. julgustab komisjoni ja liikmesriike edendama õpingute, koolituse ja perekonnaelu ühitamist lihtsustavat poliitikat, mis toetab noori tasakaalustatud viisil perekondliku vastutuse võtmisel ilma mis tahes diskrimineerimiseta, ja mis võimaldab noortel optimeerida oma panust Euroopa majanduskasvu ja konkurentsivõimelisusse; juhib tähelepanu asjaolule, et hariduse ja teaduse valdkonnas on kõrgkooli lõpetanute hulgas rohkem naisi (59%) kui mehi, kuid naiste osakaal väheneb järjepidevalt karjääriredelil ülespoole liikudes – 43% doktorikraadi omandanutest ja ainult 15 % professoritest on naised;
6. julgustab liikmesriike võtma rohkem arvesse noorte meeste ja naiste olukorda, kellel on õpingute või koolituse ajal lisaks perekondlikud kohustused, ja tegema neile eelkõige kättesaadavaks nende vajadustele kohandatud vahendid;
7. teades asjaolu, et kuna enamasti hoolitsevad ülalpeetavate eest naised, siis on nende õpingute kulg enamasti vaevalisem, kutsub liikmesriike üles looma ülalpeetavate jaoks iseseisvust edendavaid sotsiaalteenuseid ja hooldusteenuseid;
8. julgustab liikmesriike pakkuma üliõpilaste jaoks mõeldud taskukohaseid kindlustusi, eelkõige sotsiaal- ja tervisekindlustust, mida saaks laiendada ka üliõpilaste hoolealustele;
9. soovib liikmesriikidel ja krediidasutustel lihtsustada ning kergendada laenude andmist soodsatel tingimustel noortele meestele ja naistele, kellel on õpingutevõi koolituse ajal perekondlikud kohustused;
10. kutsub liikmesriike üles vähendama või tühistama nende noorte meeste ja naiste tulumaksukohustust, kes õppimise ja töötamise ajal kannavad perekondlikke kohustusi või hoolitsevad ülalpeetavate eest;
11. julgustab liikmesriike koostöös kohalike ametiasutuste ja kõrg- või kutseharidusasutustega võtma vajalikke meetmeid, et lapsevanematest üliõpilastel võiksid olla nende vajadustele vastavad eluasemed ning nad võiksid kasutada piisavaid ja sobivaid lastehoiuteenuseid samadel tingimustel nagu töötavad vanemad; kutsub liikmesriike kasutama täies ulatuses ühenduse vahendite ja eelkõige ESFi poolt selles valdkonnas pakutavaid võimalusi;
12. tervitab Euroopa Ülemkogu Barcelona kohtumise lõppjäreldusi, mille kohaselt nõutakse liikmesriikidelt tungivalt 2010. aastaks lapsehoidmisstruktuuride loomist vähemalt 90% lastele, kelle vanus jääb kolme eluaasta ja koolikohustuse algusea vahele, ja vähemalt 33% alla kolme aastastele lastele; kahetseb, et liikmesriigid ei ole veel kõnealust soovitusi rahuldaval viisil järginud;
13. julgustab kõrg- või kutseharidusasutusi looma lastehoiuteenuseid nende infrastruktuuride sees ning kutsub liikmesriike üles toetama sellist tüüpi algatusi;

rõhutab ühtlasi perekonna vanemate liikmete (vanavanemate) tähtsust ja nende olulist rolli laste kasvatamisel ning õppivate ja töötavate vanemate abistamisel;

14. kutsub liikmesriike üles tagama, et kõik lastega üliõpilased saaksid oma lastele võimaldada taskukohase hinnaga koha omavalitsuse või riiklikus hea kvaliteediga lasteaias;
15. kohustab liikmesriike tagama, et kõik üliõpilased, kellel on suuremad lapsed, saaksid oma lastele võimaldada taskukohase hinnaga koha hea kvaliteediga koolijärgses lastehoiuasutuses;
16. kohustab liikmesriike võtma noortelt, eelkõige noortelt naistelt põhivastutust ülalpeetavate eest, et need naised saaksid võimaluse õppida;
17. kutsub liikmesriike üles koos kõrg- ja kutseharidusasutustega pakkuma õpingute paindlikumat organiseerimist, näiteks suurendades kaugõppe pakkumist ja osalise õppeajaga õppimise võimalusi ning võimaldades suuremal arvul täiskasvanutel jätkata enese koolitamist elukestva õppe raames;
18. julgustab liikmesriike ja kõrg- või kutseharidusasutusi kasutama rohkem uuest tehnoloogiast tulenevaid paindlikke õpitehnikaid ning andma need kõigi haridust või koolitust saavate noorte ja eelkõige perekondlike kohustustega või puudega inimeste eest hoolitsevate noorte käsutusse;
19. kutsub liikmesriike ja kõrg- või kutseharidusasutusi üles tagama rasedate ja väikelaste emaks olevate üliõpilaste võrdset kohtlemist ja mittediskrimineerimist õpingutele juurdepääsul, õpingute jätkamisel või uuesti alustamisel ning võtma eriti arvesse nende vajadusi;
20. kutsub kõrg- ja kutseharidusasutusi üles tõstma oma õpetajate ja muude töötajate teadlikkust nende üliõpilaste erivajaduste osas, kelle vastutusel on teisi inimesi, ning vajaduse korral looma nende jaoks tugi- ja nõuandeteenused, et lihtsustada nende kõrg- või kutsehariduse alustamist, jätkamist või taasalustamist;
21. kutsub kõrg- ja kutseharidusasutusi võtma arvesse perekondlike kohustustega noorte meeste ja naiste rahalist olukorda koolituskulude arvestamisel ning julgustab neid andma asjakohast abi;
22. kutsub liikmesriike üles kehtestama riikliku sertifitseerimissüsteemi, mis võimaldab kindlaks teha kõrg- või kutseharidusasutused, kes pakuvad õpingute ja pereelu ühitamise võimalusi, et hõlbustada ja julgustada perekondlike kohustustega inimeste õpingute jätkamist või nendega uuesti alustamist;
23. julgustab tööandjaid ettevõtete sotsiaalse vastutuse raames andma õppestipendiume, mida saaksid taotleda ka perekondlike kohustustega üliõpilased, eesmärgiga soodustada noorte koolilõpetajate tööhõivet;
24. kutsub liikmesriike ja sotsiaalpartnereid üles julgustama ja hõlbustama elukestvat õpet, sätestades muu hulgas võimaluse võtta isadus- või emaduspuhkust või puhkust seoses

ametlikuks hooldajaks olemisega, ülalpeetavate täiskasvanute või puudega inimeste eest hoolitsemisega, ning töötingimuste suurema paindlikkuse eelkõige uue tehnoloogia abil; kutsub liikmesriike ühtlasi üles tegeliku soolise võrdõiguslikkuse eesmärgi täielikuks saavutamiseks kaasama õpinguteaegne emadus- ja vanemapuhkus naiste üldise tööaja arvestuse ning vanaduspensioni saamisel arvessemineva perioodi hulka;

25. kutsub liikmesriike ning kõrg- ja kutseharidusasutusi üles säilitama sotsiaalabi perekondlike kohustustega inimestele kuue kuu jooksul pärast õpingute lõppemist, et hõlbustada nende tööturule sisenemist;
26. kutsub liikmesriike üles tühistama õppivate või vanemapuhkusel olevate inimeste piirangud täiendava tasustatava töö osas, kui summad ei ületa liikmesriigis kehtestatud läve, ilma nimetatud inimeste peretoetusi kaotamata; see võimaldaks neil kodus töötades säilitada kontakte oma tööandjaga ja hõlbustaks vanemapuhkuse lõppedes nende tagasipöördumist tööturule;
27. juhib tähelepanu, et enamasti hoolitsevad ülalpeetavate eest naised, mis toob kaasa meeste ja naiste vahelise diskrimineerimise haridus- ja ametialasel tasandil; rõhutab aluspõhimõtet, mille kohaselt mehed peavad võtma suurema vastutuse kodutööde, laste ja teiste ülalpeetavate eest, et võimaldada rohkematel noortel naistel oma emarolli ja õpinguid ühitada; kutsub seega liikmesriike üles astuma meestele ja naistele võrdsete võimaluste loomisel olulist sammu ning tunnustama pereelu väärtust ja edendama isa rolli ja paremat perekondlike kohustuste jaotamist, kaasa arvatud õpingute ajal ja pärast nende lõppu;
28. kohustab liikmesriike vanematoetuste süsteemi ümber tegema, et soodustada meeste osalemist laste kasvatamisel;
29. soovib liikmesriikidel, nõukogul ja komisjonil avatud kooskõlastusmeetodi ning haridus- ja sotsiaalministrite kohtumiste raames vahetada häid tavasid perekondlike kohustustega üliõpilaste toetuse valdkonnas ning võtta arvesse teatud Euroopa riikides selles osas loodud uuenduslikke sätteid;
30. soovib liikmesriikidel kehtestada meetmed, mis hõlbustavad sotsiaalabi andmist või laiendamist muudest Euroopa Liidu liikmesriikidest pärit ülalpeetavate lastega üliõpilastele;
31. soovib komisjonil ja liikmesriikidel vastavalt ühenduse ja riiklike programmide väljatöötamisel ja rakendamisel hariduse valdkonnas võtta arvesse perekondlike kohustustega üliõpilaste erilist olukorda ning juhib tähelepanu sellele, kui oluline on lisada kõnealustesse programmidesse õpingute ja pereelu ühitamist soodustavad horisontaalsed meetmed; nõuab, et haridussüsteem oleks paindlik, võimaldamaks emal pärast emaduspuhkust oma õpinguid jätkata ja pöörduda tagasi samale õppetasemele, millel ta oli enne emaduspuhkust;
32. kutsub liikmesriike üles hindama vastavalt nende riiklikule olukorrale, kas nende õppeaja paindlikkuse ja parema korralduse soodustamiseks läbi viidav haridussüsteemide reform võimaldaks noortel alustada tööelu varem ja viia ellu

lapsevanemaks saamise soov;

33. julgustab EUROSTATi ja liikmesriike kohandama olemasolevaid näitajaid, et koguda andmeid, mis võimaldaksid ühelt poolt määrata kindlaks perekondlike kohustusi kandvate üliõpilaste arvu ja nende elutingimused riiklikul ja Euroopa tasandil ja teiselt poolt asjaolu, mil määral perekondlikud kohustused on õpingute katkestamist põhjustavaks teguriks, eriti noorte naiste puhul;
34. tuletab meelde, et noorte naiste motivatsiooni õpingute ja pereelu ühitamiseks võib vähendada ka asjaolu, et nad kardavad edasist diskrimineerimist oma tööelus; kutsub seega liikmesriike üles võitlema pereemade diskrimineerimise vastu tööandjate poolt tööle värbamisel ja edutamisel;
35. kutsub teadus- ja ülikooliringkondi üles võtma asjakohaseid meetmeid, et tagada perekondlike kohustustega meestele ja naistele võrdne juurdepääs teadusalasele ja/või teadlaskarjäärile, ergutades neid seega nimetatud karjääri valima ja selle juurde jääma ja hoides neid teadusringkondades;
36. kutsub liikmesriike üles jätkama jõupingutusi, et arendada välja ja toetada perekondlike kohustustega inimestele, marginaliseeritud või vähemusrühmadele mõeldud kutseharidust, eesmärgiga vältida nende pikaajalist töötuks jäämist ja tagada neile võrdne juurdepääs tööturule;
37. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile ja liikmesriikidele.

SELETUSKIRI

Vastavalt Lissabonis 2000. aastal toimunud Euroopa Ülemkogu eesmärkidele peab Euroopa 2010. aastaks saama maailma kõige konkurentsivõimelisemaks ja dünaamilisemaks teadmistepõhiseks majandussüsteemiks, mida iseloomustab säästev majanduskasv koos uute ja paremate töökohtade loomisega ja suurema sotsiaalse ühtekuuluvusega. Strateegia oli mõeldud selleks, et võimaldada liidul võita tagasi täieliku tööhõive tingimused ja tugevdada 2010. aastaks majanduskasvu. Nõukogu oli samuti seisukohal, et kõnealuste meetmete üldine eesmärk oli suurendada 2010. aastaks ELi tööhõive kogumäära 70%ni ja naiste tööhõive määra rohkem kui 60%ni¹.

Riigipead ja valitsusjuhid tunnustasid Stockholmis² ja Barcelonas³ toimunud Euroopa Ülemkogul, et Euroopa majanduse ja ühiskonna tulevik sõltub tema kodanikest ning eelkõige noortest põlvkondadest ja nende haridustasemest. Seetõttu peab kõigil noortel meestel ja naistel olema võimalus nii turu uute nõuetega kohandatud kvaliteetse hariduse ja koolituse saamiseks kui ka nende teadmiste pidevaks ajakohastamiseks, et nad võiksid jätkusuutlikult siseneda töömaailma ja edusamme teha.

Õpingute tase on ühiskonna majanduskasvu ja uuendustealase võimekuse peamine mõjur. Tegelikult suurendab OECD ühe hinnangu kohaselt ühe aasta lisamine õpingute keskmisele tasemele kasvumäära kohe ligikaudu 5% ja lisaks 2,5% pikaajalises perspektiivis⁴.

Haridus ja koolitus annavad majanduslikku ja sotsiaalset kasu, arendades personaalseid ja kodanikupädevusi ning kutseoskusi. Investeering inimressurssidesse on seega sotsiaalse kaasatuse tugevdamise võti. Üks OECD uuring näitab tegelikult, et teatud riikides, kus keskmine õpingute tase on kõige kõrgem, esineb ka kõige vähem inimestevahelist ebavõrdsust⁵.

Õpingute tase mõjutab vaieldamatult ka tööhõivet, võttes arvesse, et töötuse tasemed on seda väiksemad mida suuremad on õpingute tasemed⁶, mis vähendab vastavaid sotsiaalseid kulusid. Samuti on selge, et tööhõive tase suureneb vastavalt saavutatud õpingute tasemele: kogu elanikkonna puhul vanuses 24–65 aastat oli kõrgkooli diplomeid omavate inimeste tööhõive määr 2001. aastal 84%, mis on ligikaudu 15 punkti üle kõigi haridustasemete keskmise ning ligikaudu 30 punkti rohkem kui nende inimeste puhul, kellel on maksimaalselt põhihariduse alumise astme haridus⁷.

---

¹ Märtsis 2000 Lissabonis toimunud Euroopa Ülemkogu

² 23.–24. märtsil 2001 Stockholmis toimunud Euroopa Ülemkogu

³ 15.–16. märtsil 2002 Barcelonas toimunud Euroopa Ülemkogu

⁴ De la Fuente ja Ciccone, *Human capital in a global and knowledge-based economy* („Inimkapital globaalses ja teadmistepõhises majanduses”), Euroopa Komisjoni tööhõive ja sotsiaalvaldkonna peadirektoraadi lõpparuanne, mai 2002

⁵ Õppetulemuste rahvusvaheline hindamisprogramm, OECD, 2002

⁶ Lõpuks oli kõrgkooli diplomit omavate inimeste töötuse määr 2001. aastal 3,89%, mis on kolm korda väiksem kui madalate oskustasemetega inimeste puhul.

⁷ Seesama

Kui eelnevast tuleneb, et peamine on investeerida inimressurssidesse, mille moodustavad noored, et võimaldada neil anda täielik panus Euroopa ühiskonna majanduslikku ja sotsiaalsesse järjepidevusse, ei tohi unustada nende noorte potentsiaali meie ühiskondade demograafiliseks uuendamiseks.

Tegelikult, nagu näitasid Euroopa Komisjon oma rohelises raamatus demograafia kohta¹ ning nõukogu oma Euroopa noortepaktis², on viimane aeg luua noortele ja lastele sobiv ühiskond läbi kutseõppe ja tööhõive kvaliteedi parandamise ning soodne keskkond nende sotsiaalseks integratsiooniks ja perekondlike soovide elluviimiseks.

Kõik statistilised andmed näitavad, et eurooplastel, eelkõige kõige haritumatel, ei ole soovitud arvu lapsi. Tegelike perekondlike soovide elluviimist mõjutavad sotsiaalsed ja majanduslikud tegurid, mis toovad kaasa eri eluetappide hilisema läbimise: õppeaja pikendamine, hilisem emantsipatsioon, ametialase kohandumise perioodid ja keerulisem juurdepääs aktiivsele elule on samuti tegurid, mis toovad kaasa noorte perekonna loomise otsuse edasilükkamise.

Seega, nagu näitavad mitmed hiljutised uuringud³ viljakuse kohta Euroopas, ei kompenseeri hilisemad sünnid mitte sünnitamist nooremas eas. Lisaks näitavad need uuringud, et otsus luua perekond vanemas eas toob samuti kaasa tervishoiusüsteemide kulud, kuna ema ja lapse terviseriskid on suuremad. Lisaks võivad naise east tulenevad bioloogilised tegurid takistada inimestel saada soovitud arvu lapsi.

Kui on tõsi, et riikide pädevuses ei ole mõjutada individuaalseid otsuseid laste saamise osas, peaksid riigid looma kõik tingimused, mis võimaldavad eurooplastel saada soovitud arvu lapsi.

Selle eesmärgi saavutamise üks vahend oleks luua soodne sotsiaalne, majanduslik ja hariduslik raamistik, mis võimaldaks Euroopa noortel viia ellu oma perekondlikud soovid elu varasemas etapis, ilma et see mõjutaks negatiivselt nende väljaõppe või karjäärivõimalusi.

Oma hiljutises teatises pere-, era- ja tööelu ühitamise kohta⁴ paistab Euroopa Komisjon tunnustavat sellise perspektiivi loodud kasu, kuna töökorraldust puudutavas osas näitab ta, et riiklik ühitamist soosiv poliitika peab puudutama ka noori naisi ja mehi, kes omandavad veel kõrgharidust.

Lisaks noorte potentsiaali paremale ärakasutamisele tugevdab vajadust soodustada pereelu ühitamist õppeajaga asjaolu, et õppeaja pikendamine ja elukestva õppe võimalused viivad

---

¹ Komisjoni 16. märtsi 2005. aasta teatis pealkirjaga „Roheline raamat: Silmitsi demograafiliste muutustega — uus põlvkondadevaheline solidaarsus” (KOM(2005)0094)

² Komisjoni 30. mai 2005. aasta teatis Euroopa noorsoopoliitika kohta pealkirjaga „Euroopa noorte probleemide lahendamine — Euroopa noortepakti rakendamine ja aktiivse kodanikutunde kujundamine” (KOM(2005) 206

³ Lutz, Skirbekk „How would tempo policies work exploring the effect of school reforms on period fertility in Europe”; Billari, Philipov " education and the transition to motherhood: a comparative analysis of western Europe"

⁴ Komisjoni 12. oktoobri 2006. aasta teatis pealkirjaga „Töö-, era- ja pereelu kokkusobitamise teemal tööturu osapooltega peetava arutelu esimene etapp” (SEC(2006) 1245)

üliõpilaste keskmise vanuse suurenemiseni. Niisiis, Eurostudenti 2005. aasta raporti¹ statistika kohaselt on üliõpilaste keskmine vanus Ühendkuningriigis 28 aastat, Austrias 25,3 aastat, Madalmaades 24,2 aastat ja Irimaal 24,1 aastat.

Seega on mitmetes riikides üliõpilastel paralleelselt õpingutega perekondlikud kohustused või teevad nad valiku viia ellu oma perekondlikud soovid, saades lapsi enne õpingute lõppu. Seega saavad oma esimese lapse enne õpingute lõppu 41% Rootsi, 31% Soome ja 30% Norra naistest.

Üliõpilastest vanemate osa on märkimisväärne mitmetes Euroopa riikides, näiteks Iirimaa, kus 11,3% üliõpilastest on lapsed, Austrias on vastav näitaja 10,8%, Lätis 10,7% ja Soomes 8%.

Kahjuks peavad perekondlike kohustustega üliõpilased enamikus Euroopa riikides, välja arvatud mõned Põhjamaad, kellel on üliõpilastest vanemaid toetavate sotsiaalsete ja majanduslike meetmete kogum, seisma silmitsi märkimisväärsete raskustega nii ülikooli kui ka igapäevaelu tasandil. Tegelikult on neil erivajadused, eelkõige eluaseme, lastehoiu, loengute rütmi paindlikkuse jne valdkonnas. Siiski ei tunnustata neid vajadusi tavaliselt või tunnustatakse vähe haridus- ja sotsiaalsüsteemides, mis väljendub muuhulgas statistika ja andmete puudumises nende üliõpilaste elutingimuste kohta.

Perekondlike kohustusi omavate noorte erilise olukorraga mitteamestamine võib seega põhjustada diskrimineerimist hariduse kõigile tasanditele ja elukestvalem õppele juurdepääsul. Tegelikult on suured kohtlemise erinevused eri liikmesriikides lisatähtsuseks hariduse ja seega ka väljaõppega seotud soovide täitmisele, sealhulgas liikuvusele.

Eriti on sellest puudutatud naised, kuna nemad on peamiselt need, kellel on perekondlikud kohustused, sealhulgas õpingute ajal. Seega omavad taas Eurostudenti raporti kohaselt *13,8% naisüliõpilastest ja 5,3% meesüliõpilastest last Leedus, Irimaal on vastavad näitajad 12,1% ja 10,4% ning Austrias 11,5% ja 10,1%.*

Sobiva toetuse puudumisel võivad noored naised seega meestest rohkem mitte jätkata oma õpinguid, need pooleli jätta või enam mitte kunagi õpinguid uuesti alustada, mis viib vältimatult meeste ja naiste vahelise ebavõrdsuseni tööelu tasandil ning nende potentsiaali kaotuseni.

Raportööri seisukoht:

Raportöör väljendab heameelt, et komisjon tunnustas oma hiljutises teatises töö-, pere- ja eraelu ühitamise kohta, et ühitamist soosiv poliitika peaks puudutama ka noori mehi ja naisi, kes omandavad veel kõrgharidust, kuid avaldab kahetsust, et komisjon ei teinud selles osas konkreetseid ettepanekuid.

Demograafiliste puudujääkide ja riikide poolt lastele ja noortele sobivamate ühiskondade loomise kohustuse kontekstis **tõstab raportöör esile vajaduse võtta vastu riiklik poliitika,**

---

¹ Eurostudenti raport 2005 *Social and Economic Conditions of student life in Europe*

mis toetaks rohkem noori, et need võiksid teha ning viia ellu hariduse ja perekonnaga seotud projekte, ilma et nad peaksid eelistama üht nendest projektidest, ohverdades teise.

Selleks teeb raportöör ettepaneku, et õpingute või ametiga paralleelselt perekondlikke kohustusi omavate noorte meeste ja naiste ootusi ning vajadusi võetaks rohkem arvesse nii haridus- kui ka sotsiaalsüsteemide tasandil.

Selleks otstarbeks esitatud meetmete hulgast soovib raportöör, et liikmesriigid annaksid noortele **nende vajadustele vastavaid sotsiaalseid eritoetusi**, mille maksmine või summa ei sõltuks töökoha olemisest paralleelselt õpingutega või ei väheneks selle tõttu.

Lisaks, võttes arvesse nende üliõpilaste materiaalseid raskusi, soovib raportöör, et kõrg- või kutseharidusasutused **võtaksid arvesse nende üliõpilaste rahalisi raskusi koolituskulude arvestamisel ning et krediidasutused lihtsustaksid neile laenude või krediitide andmist.**

Raportöör kutsub ka liikmesriike koos kohalike ametiasutuste ja kõrg- või kutseharidusasutustega tõstma esiteks lapsi kasvatavate üliõpilaste (paaride või üksikvanemate) vajadustega kohandatud **soodsate eluasemete pakkumist** ning teiseks **osutama piisaval määral ja soodsa hinnaga lapsehoiuteenuseid.**

Lisaks, et lihtsustada õppeaja ühitamist pereeluga, julgustab raportöör liikmesriike ja kõrg- või kutseharidusasutusi pakkuma välja **õpingute rütmi paindlikuma korralduse (nt osalise ajaga õppimine), kasutama rohkem uuest tehnoloogiast tulenevaid õppetehnikaid ning andma selle kõigi, eelkõige perekondlikke kohustusi omavate üliõpilaste käsutusse.**

Lõpuks kutsub raportöör kõrg- või kutseharidusasutusi **tõstma oma õpetajate või spetsialistidest töötajate teadlikkust nende üliõpilaste erivajaduste osas** ning vajaduse korral **looma nende jaoks tugi- või nõustamisteenused**, et lihtsustada nende sisenemist kõrg- või kutseharidusse, nende seal püsimist või sinna uuesti integreerumist.

Kuigi perekonna- ja hariduspoliitika kuulub riigi pädevusse, soovib raportöör **avatud kooskõlastusmeetodi raames vahetada häid tavasid perekondlikke kohustusi omavatele üliõpilastele antava toetuse valdkonnas ning võtta arvesse teatud Euroopa riikides loodud uuenduslikke sätteid.**

MENETLUS

Pealkiri	Euroopa Liidu noorte naiste pereelu ja õpingute ühitamiseks ette nähtud meetmete reguleeriv raamistik
Menetluse number	2006/2276 (INI)
Vastutav komisjon loa kinnitamisest istungil teada andmise kuupäev	FEMM 29.11.2006
Arvamuse esitaja(d) istungil teada andmise kuupäev	
Arvamuse esitamisest loobumine otsuse kuupäev	
Tõhustatud koostöö istungil teada andmise kuupäev	
Raportöör(id) nimetamise kuupäev	Marie Panayotopoulos-Cassiotou
Endine raportöör / Endised raportöörid	20.12.2006
Arutamine parlamendikomisjonis	12.4.2007 5.6.2007
Vastuvõtmise kuupäev	5.6.2007
Lõpphääletuse tulemused	+ 14 - 0 0 1
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Katerina Batzeli, Věra Flasarová, Lissy Gröner, Zita Gurmai, Lívia Járóka, Astrid Lulling, Marie Panayotopoulos-Cassiotou, Christa Prets, Karin Resetarits, Teresa Riera Madurell, Eva-Britt Svensson, Anna Záborská
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed	Lidia Joanna Geringer de Oedenberg, Mary Honeyball, Maria Petre
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed (kodukorra art 178 lg 2)	
Esitamise kuupäev	7.6.2007
Märkused (andmed on kättesaadavad ainult ühes keeles)	